

offentlige vil tage Afgift af de ved et Baneanlæg indvundne Fordele, maa det logisk og billigvis ogsaa udrede Erstatning for Tab — her staar nu „Tab“, i Ændringsforslaget staar der altsaa „Skade“. Er dette nu Logik? Her have vi 51 Jernbaneanlæg, hvortil Staten for en ganske overvejende Del skal give et stort Tilskud, og Kommunerne ligesaa. Men idet Staten kommer med Forslaget om disse Jernbaneanlæg, siger dens Repræsentant ved Forelæggelsen: Staten har hidtil betalt Tilskud til de Jernbaner, der ere blevne anlagte her i Landet, særlig altsaa Privatbaner, uden at forlange noget af dem, som forøge deres Formue ved disse Anlæg, men i dette Tilfælde vil Staten ikke yde disse mange Millioner — Talen er vel her om et halvt Hundrede Millioner —, uden at der deri sker den Forandring, at disse Folk komme til at betale noget dertil, thi Staten kan ellers ikke overkomme at gøre det; derfor forlange vi nu en Afgift af dem, som forøge deres Formue, til delvis Dækning af Anlægsudgiften. Maa jeg spørge, er det nu logisk at sige: Ja, det gaa vi ind paa, men saa maa Staten ogsaa betale en Erstatning til dem, hvis Erhvervsindtægt bliver mindre, fordi der andet Steds kommer en Bane, og hvis Ejendomme af den Grund bliver mindre værdifuld? Jeg kan ikke se det. Den Omstændighed, at man hidtil har opnaaet et Offer fra Statens Side uden noget Vederlag, medens der nu fordres et Vederlag, for at Staten skal bringe dette Offer til Gengæld for Statens Offer, kan dog umulig logisk og billigvis føre til, at der fra nogen Side kan gøres Krav paa en Erstatning, som der hidtil aldrig har været nogen Adgang til at kunne rejse noget Krav om. Denne Værdistigningsskat for dem, som have Fordel af det, er jo saa langt fra at være til Skade for dem, som ikke have nogen Fordel eller paaviselig direkte Fordel ud over andre ved Jernbaneanlægget, at det tværtimod kan siges at være fordelagtigere for dem, end hvis Banerne bleve byggede uden et saadant Vederlag; dels bidrage de jo til Statskassen og ere altsaa interesserede i dens Indtægt, og dels bidrage de til Kommunekassen og ere altsaa paa samme Maade interesserede i den. Men endelig finder der ogsaa en vis Udligning Sted ved denne Værdistigningsskat mellem dem, som have Fordel ved en Bane, og dem, som ikke have det. Tænker jeg mig to Teglværker, som ere i Konkurrence med hinanden, og hvoraf det ene kommer til at ligge tæt ved en Station, medens det

andet kommer til at ligge maaske en Fjerdingvej fra denne Station, saa vil det første Teglværk faa en Jernbaneskyld, det andet ikke. Men saa er det dog bedre for Ejeren af det andet Teglværk, at de første maa svare en aarlig Afgift til Banen, end han selv maa, selv om den første opnaar nogle Fordele ved Jernbaneanlægget. Men hvis nu det offentlige ogsaa skulde betale den Mand Erstatning, som havde sit Teglværk en Fjerdingvej derfra, for det Tab, som kunde resultere af det andets gunstigere Beliggenhed, hvor der altsaa blev Tale om et rent Konkurrence-spørgsmaal, saa kan jeg, som sagt, ikke se andet, end at det vil blive umuligt her til Lands at foretage noget som helst Arbejde paa Samfærdselens Omraade, uden at der foruden Udgifterne kommer Krav om Erstatning til. Og hvad der i den Henseende kan komme, vil blive af en ganske uoverskuelig Rækkevidde.

Jeg kan ikke nægte, at det undrer mig, at netop Mindretallet ved denne Lejlighedslov har villet komme frem med dette nye Spørgsmaal. De Herrer ville i Mindretallets Betænkning finde en Advarsel til Flertallet gaaende ud paa, at vi skulde være inde paa georgeistiske og andre skrækelige Veje ved dette Lovforslag, og at det var et Princip — et stort Princip —, som vi maatte vogte os ved at indføre. Det er der imidlertid ikke Tale om. Tværtimod have de to Medlemmer af Kommissionen, som vare Georgeister, paa et hvilket som helst Punkt modsat sig dette Lovforslag. Georgeisterne ville jo ikke nogen Ejendomsværdistigningsskat, de ville overhovedet ikke nogen Værdistigningsskat, de ville en Grundværdiskat, og de ville, at Forhøjelsen af Grundværdien helt og holdent skal gaa ind i det offentlige Kasse, og at det skal være en permanent Afgift, en Grundbyrde, der til alle Tider hviler paa Ejendommene. Og deres Forslag i Kommissionen gaar netop i den Retning. Nej, dette er sandelig ikke noget georgeistisk, det er rettet ganske bestemt mod enhver af de Læresætninger, Georgeismen har opstillet. Men naar man nu vil gøre gældende, at vi ved denne Lov komme ind paa saadant et farligt Princip, forekommer det mig mærkeligt, at Mindretallet ved denne sin Værdiforringelseserstatningsteori ikke har frygtet for at knæsette Principet om Erstatning af det offentlige for ethvert Tab ved offentlige Foranstaltninger, et Princip, der, saa vidt mig bekendt, er ukendt hvor som helst, og som vi i alt Fald ikke have haft herhjemme, som er af ube-